

Roma Kultúra Világnapja, 2020

Közel 50 éve, 1971. április 8-án, a London melletti Orpingtonban az I. Roma Világkongresszus döntött az egységes roma nemzeti jelképek használatáról, az önelnevezésről, valamint az Opre Roma! jelmondatról. Ez az esemény mind a mai napig jelentős állomás a romák intézményesült identitásának kialakulásában. Később, 1990-ben Varsóban, a IV. Roma Világkongresszuson született döntés arról, hogy április nyolcadikát, az első világkongresszus időpontját nemzetközi roma ünnepként ismerjék el. Utóbb, a kongresszus tiszteletére, az ENSZ április 8-át a Roma Kultúra Világnapjává nyilvánította.

Dr. Sándor Erzsébet helyettes nemzetiségi ombudsman, a rendezvény fővédnöke köszöntője:

Tisztelt Elnök Úr!
Tisztelt Képviselő Asszonyok és Urak!
Tisztelt vendégek, a roma kultúra barátai!

Örömmel fogadtam el Agócs János elnök úr meghívását: megtiszteltetés, hogy a rendezvény fővédnökeként személyesen köszönhetem Önöket. A mai találkozásunkat nehezítő, közismert tényezők ellenére jól esik látni, hogy ilyen szép számban jelen vannak.

Rendhagyó ez a 2020-as év: a megjelenő, majd hullámokban fellángoló járvány jelentősen átalakította az életünket és alakítja a mindennapjainkat is. Ráadásul itt az ősz is, és valljuk be: szívesen pihenénk még néhány napot és legalább olyan nehezen engedjük el a nyarat és a nyári kikapcsolódás pillanatait, mint az iskola első hetét töltő gyermekeink. Kívánom, hogy az elmúlt hetekben – reményeim szerint – magunkba gyűjtött energiát sikerüljön megőriznünk a tanév során.

Egy hónappal ezelőtt ugyanitt egy szomorú eseményre emlékezve találkozhattunk: akkor a Roma Holokausztra, az önző emberi pusztítás és az ezzel szembeni önfeláldozó hősiesség összecsapásáról gondolkodhattunk, ma viszont a reményt és a jövőt láthatjuk: a Nemzetközi Roma Napon a magyar és az egyetemes civilizációt évszázadok óta értékeivel és sokszínűségével gazdagító roma kultúrát ünnepeljük. Az, hogy a vilá járvány miatt a hivatalos ünnepnap után csak öt hónappal később kerülhet erre sor, újabb jelképes üzenettel gazdagítja az alapvető felhívást: a roma kultúrával ne csak április 8-án foglalkozzunk, hanem ma és az év mind a 365 napján is!

Váljon életünk részévé!

Ismerjük meg szélteben-hosszában!

Értsük, élvezzük és támogassuk a roma kultúrát!

Értessük meg a külvilággal is, hogy a hazai roma nemzetiségű személyek magyar állampolgárként fontos, hasznos és pótolhatatlan tagjai a társadalmunknak!

Az ünneplés keretében hangsúlyozni kívánom, hogy roma származású honfitársaink művészként, sportolóként, mérnökként, orvosként, jogászként, szociális munkásként, pedagógusként, valamint sok más szakma, illetve a közélet képviselőjeként

kiemelkedő tevékenységet folytatnak, munkájukkal maradandó értéket teremtenek és elért eredményekkel a többségi társadalom tagjai számára is mintát mutatnak.

És ne feledkezzünk meg azokról a kétkezi, szorgos, sokszor kimerítő, izzadságos munkát folytató roma emberekről sem, akik jelentősen hozzájárultak és hozzájárulnak Magyarország köz- és magánépületeinek, közlekedési infrastruktúrájának vagy gazdasági erejének gazdagításához. Ez a tevékenység ugyanolyan tiszteletre méltó, mint a létrehozott különleges alkotások, amelyekre a magyar társadalom roma és nem roma tagjai egyaránt büszkék lehetnek.

Az ő példájuk az én szememben gyakran értéke-sebb, mint bármilyen más tehetséges ember által elért eredmény, pontosan ezért, mert tudom, milyen nehéz büszkén vállalnia roma nemzetiségét és kultúráját annak, aki az identitásának előnyei mellett az élet számos területén a hátrányos következményekkel is esetleg nap mint nap szembesül.

És itt egy pillanatra álljunk meg! A magyarországi cigányság helyzetét sajnós napjainkban sem elsősorban a roma közösség nemzetiségi jogi és kulturális sajátosságai határozzák meg. Az emberi méltósággal, mint alapjoggal ütköző szomorú jelenség a szegénység is és a társadalmi kirekesztés is külön-külön, és együttesen még inkább! Az a tény, hogy hazánkban számos roma honfitársunknak jóval nagyobb valószínűséggel kell a szegénységből és a társadalmi kirekesztésből adódó kihívásokkal szembenéznie mint egy nem romának, azzal jár, hogy a szegénység elleni küzdelem hazánkban különösen komplex feladat. Ez pedig a társadalom valamennyi tényezőjétől, különösen pedig az államtól, egyházaktól és civil szervezetektől komoly, összehangolt és érték alapú, de legfőképpen őszinte fellépést igényel.

Napjaink egyik legnagyobb közös feladata, hogy mikroszinten, a társadalmi attitűd és szemlélet formálása terén is tegyünk meg mindent annak érdekében, hogy a hátrányos megkülönböztetés bármely formája esetén működésbe lépjen a társadalom egészséges immunreakciója, vagyis, hogy mindenki képes legyen felismerni a különféle jogsértéseket és legyen tisztában azzal, hogy saját vagy mások

alapjogainak sérelme esetén mit lehet, és mit kell tennie, s kihez, milyen szervhez vagy intézményhez fordulhat jogorvoslatért. A mindennapi, apró lépéseken keresztüli szemléletformálás másik oldala is kiemelkedően fontos: mutassuk meg a többségi társadalom tagjainak a nemzetiségi közösségek értékeit és az együttélésből fakadó számtalan hosszútávú társadalmi, gazdasági és kulturális hasznot!

Keressük és erősítsük azokat a roma személyeket, személyiségeket, akik származásukat felvállalva

reményt adhatnak és utat mutathatnak, akár példaképként is szolgálhatnak azok számára, akik ma még nem látják a hátrányos helyzetükből való kitörés lehetőségét, a jobb jövő ígérését.

Az I. Roma Világkongresszus jelmondatával kívánok Önöknek és mindannyiunknak sok erőt, jó egészséget, valamint sikert, bízva abban, hogy együttműködve, közösen képesek vagyunk megteremtteni a szebb és igazságosabb élet lehetőségét.

Opre Roma! „Fel romák!”

